

هەلکەوت زاھیر:

کولتووری چەند سەدەپەك بە دە سالیك دە گۆریت!

پروژەى ياساى مافى ھونەرمەند يەكئىكە لەو كيشانەى كە ماوەى سالىكە لە نيوەندى ھونەرىي ئيمەدا باس و خواسيكي زۆرى لەسەردەكریت، گەرچى ھەندىك بەندى ياساكە جىگەى مشتومرو گفتوگۆى ھونەرمەندانە، بەلام بە كۆى گشتى گەر بە تەواوەتى ئەم ياسايە لەلايەن پەرلەمانەوہ پەسەندبكریت ئەوا دەسكەوتىكى باش دەبیت بۆ ھونەرمەندى كورد، تەوہرى سەرەكىي ديدارەكەمان قسەكردن بوو لەسەر بۆشايى و لاينە پۆزەتيف و نىگەتيفەكانى ياساى مافى ھونەرىي ھونەرمەند، جگە لە ھەندى پرسى گرنىگ و ھەستيارى ئەمپروى نيوەندى كوردى، بۆ گفتوگۆكردن لەسەر ئەم ياسايە و چەند پرسىكى گرنىگى تر ديدارىكەمان لەگەل مۆزيككار ھەلکەوت زاھير ڤاويژكارى ھونەرىي سەرۆكى حكومەت سازكرد، ، ئەم ديدارەى كە دەيخويننەوہ پوختەى ئەو ديدارە دوورودرپژەمانە...

سازدانی: ئايندە

نیازەش ئیشم کردووہ کہ
 ھەمووی یان بەشی زۆری
 بخەمە — بواری
 پراکتیکییەوہ، کہ
 گرنگترینیان یاسای
 جیبەجیکردنی مافی
 ھونەری ھونەرمنەندە،
 راستە ئەم یاسایە رەنگە
 لێرە زەحمەت بێت بۆ
 جیبەجیکردن تا بتوانین
 قەناعەت بەحکومەت و

ەلی ھجەر،
 ھەلکەوت زاھیر

پەرلەمان بکەین بۆ جیبەجیکردنی ئەم یاسایە،
 ئەمە ویت ئەوہش بۆ ئەم یاسایە رەنگە وا
 بەزویی جیبەجی نەبێت، بەلام لە ئایندەئەتە
 نزیکدا ئەم یاسایە لە پەرلەمان دەنگی لەسەر
 دەدرێت و یاسای پاراستنی مافی ھونەرمنەندیش
 وەک زۆریک لە بەندە یاساکانی تری کاروباری
 ھاوولاتی کوردستان فۆرمیکی یاسایی
 وەردەگرێت.

***بەلام ئەوہی ئەم یاسایە دەخاتە بەردەم
 رەخنە ئەوہیە کہ جارێک شتی گەورەترو گرنگتر
 ماوہ بۆ ھونەرمنەندی کورد بگرێت تا ئەوہی مافی
 ھونەری نەخوڕیت، لەوانە فرسەتی چوونە دەرەوہو
 بینین بۆ ھونەرمنەندی کورد، کہ سالانیکە
 ھونەرمنەند لەم ھەرێمەدا وەک ئەوہ وایە لە
 زیندانیکە گەورەدا بێت.. ھەست ناکەیت
 داہینکردنی ئەم مافانە بە مافی پاراستنی
 بەرھەمی ھونەری بۆ ھونەرمنەندی کورد
 پێویست بێت؟**

— بپوورە رەنگە من لەگەڵ ئەو رەخنەئەتەدا
 نەبم، چونکہ تۆ وەک ھونەرمنەندێک گەر مافیکت

***بەسەرئەتە لەوہوہ دەستپێکەین بەحوکمی
 ئەوہی کہ تۆ راویژکاری سەرۆکی حکومەتی بۆ
 کاروباری ھونەری، دەکریت بزانی پیکە ھونەر
 لەلای حکومەتی ھەرێم چەندە؟**

— دیارە مایە گرنگیدانی سەرۆکی حکومەتە
 کہ راویژکاریکی بۆ لایەنیک زۆر گرنگی ئەمپۆی
 ژیانمان داناوہ کہ (ھونەرە)، پیم وایت پێشتر
 کاروباری ھونەر بەشیوازیکە پروفیشنال نەبوو،
 ھاوکاری ھونەرمنەند کراوہ، بەبێ بوونی
 بنەمایەکی ریکخراو بەرنامە بۆ دارپێژراو، بەلام
 پیم وایە سەرۆکی حکومەت بەپێویستی زانی
 نوسینگەئەتە لە ئەنجومەنی وەزیران دروست
 بکات، بنەمایەکی راستی بۆ کاروباری ھونەری
 دروست بکریت، پیم وایت لەم سۆنگەئەتە
 راویژکاری ھونەری کارەکانی دەستپێدەکات.

***بەلام تۆ بێت وایە دانانی راویژکاری بۆ
 کاری ھونەری بەس بێت بۆ لاکردنەوہی حکومەت
 لە کاروباری ھونەری؟**

— من لە کاتی دەستبەکاربوونەوہ تا ئێستا
 کۆمەڵیک کارو پڕۆژەئەتە زۆرم ھەبووہ و بەو

نەبىت و بەشىۋەيەكى ياسايى نە پارىزىت، رەنگە
 ھىچ شىتېكى تىرت بۆ سەرنەگرىت، نە وەك
 بەرھەمھىنانى كارى ھونەرى، نە وەك بۆچوونىك
 تەننەت لە بواری خویندىشدا بىت، يەككە لە
 پاىە سەرەككەكان بۆ گەشەى كارى ھونەرى و
 پاراستنى بەرھەم و مافەكانيان پىۋىستە
 ياسايەكى تايبەت ھەبىت، ئەمە لە ھەموو
 ولاتىكدا ھەيە بوو تە نەرىتېك، تەننەت لە
 ولاتانى ئەفرىقاش ئەم ياسايە ھەيە كە
 ھونەرمەندان دەتوانن مافەكانيان بەشىۋەيەكى
 ياسايى بە دەست بىنن، بۆيە لە يەكەم مانگى
 دەست بەكاربوونمە وەك راۋىزكار ھەولى جدىم
 دا بۆ بە دەستھىنان و جىگىر كىردنى مافى ھونەرى
 ھونەرمەند، بۆ ئەم مەبەستەش زۆر كۆبۇونە وەى
 بەرفراوانم لە گەل ھونەرمەندان سازدا تا بتوانم
 كرۆكى ياسا كە يان بۆ باسبەكەم ھەموومان
 پىكە وە گەللەي ياسايەك بىكەين كە ئىدى
 ھونەرمەندى كورد لە مافەكانى خۆى بە تايبەتى
 لە رووى بەرھەمى ھونەرىيە وە بىبەش نەبىت،
 ناكرىت گۇرانىبىزىك يان مۆزىككارىك چەندىن
 مانگ بە بەرھەمىكە وە سەرقالى دەبىت پاشتر لە
 تەلەفونىكە وە بەخۇرايى و بەبى بوونى ھىچ
 مافىك بەرھەمەكە نىمايش بكرىت.

***يەككە لە بەندەكانى ياسا كە ئەو يە كە**
دەلېت (پىۋىستە بەر بە كۆپىكردنە وەى سىدىي
گۇرانىبىزان بەشىۋەيەكى قاچاغ بگرىن)، ھەست
ناكە ئەم بەندە ھىندەى پەيوەستە بەبىر كىردنە وە
چىزى گونگرى ئىمە، ھىندە پەيوەست نىبە بە
ياسايەكە وە، چونكە تا ھەنو كەش گونگرى ئىمە
رانە ھاتو وە سىدىي كۆپىكرا و نەكرىن، پىت وانىبە
ياسا كە پىۋىستى بە وە ھەبىت بىنەما يەك بۆ
ھۆشيار كىردنە وەى ئەو گونگرە دابنىن تا

**قەدەغە كىردنى كۆپىكردنە وەى سىدى بەشىۋەيەكى
 قاچاغ؟**

- ئەمە كارى كولتور و فەرھەنگە، پىم وايە
 ئەم قەسەيەى تۆ حەقىقەتېكى زۆرى تىدايە،
 ئەمەش تەنھا بە ياسايەك ناكرىت، بەلكو
 پىۋىستى بە وەزارەتى پەروەردە و ھاوكارى كىردنى
 وەزارەتى رۆشنىبىرى ھەيە، كە ھەما ھەنگى
 ھەبىت لە نىۋانىندا بۆ دوست كىردنى ئەو
 ھۆشيارىەى تۆ باسى دەكەى، كە ھەر لە قۇناغى
 سەرەتايىبە وە لە قوتابخانە وانەى كولتور
 بخوینرىت و بە ھای لای منال دوست بكرىت بۆ
 ئەو وەى ھۆشيارىبە كە بىتتە ھۆشيارىبەكى
 پەروەردەيى.

دەبىت ھەر لە منالە وە ھاوولاتى رابىنن كە
 سىدىبەكى ئورجىنال كوالىتى باشترو بەھىزترە لە
 سىدىبەكى كۆپىكرا و، تا ئىستاش بە داخە وە
 ھاوولاتى و گونگرى ئىمە وادە زانىت كە
 ھونەرمەندىك گۇرانى دەلېت ئەو گۇرانىبە ھى
 ناخى خۆيەتى و نازانىت لە گۇرانىدا شاعىرو
 مۆسقىقارو ئەندازىبارى دەنگ و چەند كە ساپە تىبەك
 بە شدارن، پاشان پاراستنى مافى ھونەرى
 ھونەرمەند تەنھا ئەم خالە نىبە، بەلكو كۆمەلېك
 بىنەما و ياساى تىرى تىدايە كە بەجىبە جىكردنى و
 لە ھونەرمەند دەكات بتوانى ژيانى تايبە تىشى
 بەشىۋەيەكى رىكوپېك بەرپۆ بەرپۆ و پىۋىستى
 بە ھىچ شىتېك نەبىت جگە لە سەرقالبون بە كارى
 ھونەرىيە وە، بۆ نمونە، ئەگەر من ئاواز دانەرىك
 بىم ئاوازىك دابنىم مافى خۆمە لە ھەر كە نال و
 شوئىنېكە وە ئەو ئاوازە دابەزى مافى مادىي خۆم
 وەرگرم، ئەوسا ھونەرمەندى كورد پىۋىستى بە
 ھىچ شىتېك ناپىت جگە لە وەى كە مافى خۆى
 وەردەگرىت لە رووى مادىيە وە، ئەمەش و دەكات

جاریکی تر به تهنه سهرقالی کاری هونهری بیئت، نهک بپوا له چیشتهخانه یه کدا یان له شوینیکی تردا بۆ بژیویی ژیان به شیکی زوری کاتهکانی به ریته سهر.

*** پیئت وایه کولتوریککی چهند سهدیهی دروست بووه بۆ هونهرمندهی کورد تۆ یان پارلهمان دهتوانن به یاسایهک بیگورن؟**

—ئهمه ههنگاویکه من نالیم بهرۆژو دوو پۆژ دهگورپیت، هه موو کاریکیش گه وره یان بچوک پیویستی به ههنگاوی یه کهم ههیه، ئیمهش وا ئیستا ههنگاوی یه کهمان ناوه. که رهنگه چهند سالیکی بویت تا یاساکه جیی خوی بگریت.

*** بهلام ئایا ئهم یاسایه دهتوانیت سهد دهر سهد مافی هونهری بۆ هونهرمندهی کورد بگریتهوه؟**

—له م یاسایه دا دوو گرنگی ههیه، یه کهم ئه گهر تۆ وهک هونهرمندهی که به ره میکت به شیوهی رهش له بازاردا فرۆشرا ئه و دهتوانیت شکات بکهیت، له و حالته دا یاسایهک ههیه حهقی تۆ ئه پاریزیت، یاسایهک ههیه پاداشتی تۆ وهرده گریت، ئه بی ئه وهش بلین نابیت ئیمه هینده ره شبین بین، چونکه میله تهی ئیمه به شیوهیهکی گشتی میله تیککی هونهر دۆسته و ریژ له به های هونهری میله ته کهی ده گریت. بۆ نمونه ماوهیهک له مه و بهر که هونهرمندهی که له بوومیکی بلاو بکریه ته وه (5000) پینچ ههزار دانه زیاتر له و ئه لبوومه به شیوهی ئورجینال نه ده فرۆشرا، به لام له م ماوهیه دا که ئیمه سهرقالی ئهم یاسایه بین، هونهرمنده ههیه له ماوهی دوو ههفته دا (25- 30) ههزار دانه سیدی ئورجینالی فرۆشتوو، که واته ئهم یاسایه کهم تا زۆر کاریگه ری هه بووه.

*** بهلام ههست ناکهی ئه و هونهرمندهی سیدییه کهی (30.000) دانهی لی ئه فرۆشیت**

به یوهسته به توانای هونهری هونهرمنده گه وه، چونکه هونهرمنده ههیه سیدی بلاو کردۆته وه (200) دانهی لی فرۆشراوه؟

—من باسی هونهری پروفیشنال ده کهم، باسی کاری هونهری جدی ده کهم، باسی هونهرمندهی دهنگخۆش ده کهم، نهک که سیک خۆشی نه زانیت بۆ کاری هونهری دهکات و گۆرانی ده لیت، ئه و هونهرمندهی که (30) ههزار دانهی له سیدییه کهی فرۆشراوه له هه مانکادا ئه و ئه لبوومه به شیوهی کۆپیکراو له بازاردا هه بووه، به لام خه لکه که تارادهیهک هۆشیار بووه و زانیویه تی ئه و سیدییه و له خۆرا به ره م نه هاتوو، بۆیه سیدییه ئورجیناله کهی کپوه نهک کۆپیه کهی بازار. بۆیه هه موو کاریکی هونهری پیویستی به پڕۆژه و ئیش بۆ کردن ههیه، ئه گهر نا خۆ نابی بلین مادام کلتوریککی چهند سهدیهی دروست بوه له هونهر پیویسته چهند سهدیه کهمان بویت بۆ گۆرپانکاری جاری و ههیه، کولتوری چهند سهدیه که به ده سالیک ده گورپیت.

*** پیئت وایه ته واری یاساکه وهک خوی گه شتیته روژنامه کانی ئیمه و گفتوگۆیه کی جدیی له سه ر دروست بوویت؟**

— له راستیدا پیویسته روژنامه و راگه یاندنی ئیمه گرنگیه کی زۆر به م یاسایه بدهن و سیمیناری له سه ر بکه ن، ئه و که سانهی له بواری هونهر دا ده نووسن له روژنامه کانداسه رنج و تیپینی خۆیانی له سه ر بلین، بۆ ئه وهی یاسایه کی ریکوپیک و چروپ دروست بیئت، پیویسته روژنامه کان گرنگی به و گۆرانه بدهن که له چهند سالی رابردوو دا له بارودۆخ و کاروباری هونهری دروست بووه ده بیئت ئه وان ئه و گۆرانه ئیشی له سه ر بکه ن ..

بەدەر لە کاری رۆژنامەکانیش ئیمە لە بەرنامەماندا یە گۆرپانکاری تەنانەت لە شوپین و ناوی فرۆشتنی سیدیەکانیش بکەین، چونکە لە راستیدا ئەو ناویکی هەلەیه کە دەلێت تۆمارگە، بەلکو ئەو دەکرێتە سەنتەری فرۆشتنی دەنگ و رەنگ، تۆمارگە وانا ستۆدیۆ، کە زۆر لە کاروباری ئەوانەو دوورە. بەلکو سەنتەرە کە ئەو شوپینە یە کە خەلک دەچێت سیدیەکی لێدەکرێت.

***بەلام هەموو ئەو شتانی کە تۆ باسی دەکەیت بە پروای من پەيوەندی بە وەزارەتی رۆشنییری و پەرلەمانەو هەیه، کە تا رادەیهک لە ئیشی تۆ وەك راپۆرتکارێک نزیکە و تیکەلی هەیه لەگەل کاروباری وەزارەتی رۆشنییری؟**

– پیم وایە ئەمە ئیشیک بوو دەبوایە وەزارەتی رۆشنییری چەند سالیک لەمەوپیش بیکردایە، بەلام کە نەکراوە پێویست بوو کە سیک هەستیت بەم کارە. هەرچەندە تارپادەیهک وەزارەتی رۆشنییری کەسانی وای تێدایە کە رەنگە هونەرەند نەبن و لە کاروباری هونەریش تێنەگەن، بۆیە پێویست بوو کە سیک پێرفیشنالی تر بەم مەسەلەیه هەستایە.

بەحوکمی ئەوێ من کاری مۆسیقی و هونەر دەکەم ئیشەکانیشم وەك راپۆرتکاری سەرۆکی حکومەت بۆ کاروباری هونەری بەدنیاییهو تیکەلی هەیه لەگەل وەزارەتی رۆشنییری، بۆیە هەر دەشبیت ئەم تیکەلییه ببیت گەر نا شتیکی ناتەندروستە ..

*** تا چەند هونەرەندی کورد دەتوانیت بە باگراوندیکی کەمی رۆشنییریەو پشنگیری لەم یاسایە بکات، وەك دەزانین بەشی زۆری هونەرەندەکانمان لە رووی باگراوندی رۆشنییریەو لاوازن؟**

– راستە زۆر وایە. هیوادارم هونەرەندی کورد زیاتر هەولێ پێکردنەو هی باگراوندی رۆشنییری خۆی بدات، بەلام هەشیانە باگراوندیکی رۆشنییری باشی هەیه و دەتوانیت بەشیوێهەکی جوان لەسەر بەرەمەکی خۆی قسە بکات، بۆ نموونە (دیاری قەرەداغی) یەکیکە لەو هونەرەندانە خاوەنی رۆشنییریەکی باشە و دەتوانیت بەشیوێهەکی هونەریانە لەسەر بەرەمەکانی خۆی و بارودۆخی هونەری کوردی قسە بکات، زۆرجاریش بەیهکەو دانیشتیوین و گفتوگۆی جدیمان لەو بوادا کردوو.

***بەدەر لەمە ئایا پێویست نییه ئیمە بگەرینەو بۆ ئەو پاشخانە بەرفراوانی کە لە بواری فۆلکلۆر و مۆزیک و حەیران و بەیتدا هەمانە، جاریکی تر بەشیوێهەکی پروفیشنال تر کاریان تێدا بکەین؟**

– لە یاساکەدا هاتوو، ئەو بابەت و کارە هونەریانە کە لە پێشوویدا کارون جاریکی تر بە فۆرمیکی پروفیشنال تر هونەری تر تۆمار بکریئەو و گەر خاوەن بەرەم لە ژياندا مابیت سوودی مادیشی بۆی دەبیت، یان هەندی بەرەمی حەیران و گۆرانی لای کە سوکاری هونەرەندە کە ماون، هەول بدیت جاریکی تر بەشیوێهەکی هونەریانە تۆمار بکریئەو و کەس و کاری هونەرەندە کۆچکردوو کەش سوودی مادیی لێ ببینن.

***ئەم هەولە چەند لەگەل ئەو هەولانە یەک دەگریتەو کە هەندیک ناوەندو تیبی هونەری لەو هەویش کردووینانە بۆ تۆمارکردن و کۆکردنەو کۆمەلێکی زۆر بەرەمی گۆرانی فۆلکلۆر؟**

– ئەم یاسایە یەک دەگریتەو لەگەل ئەو هەولانە، بەلام جیاوازییهکی هەیه، بەداخەو هەندی لەو هەولانە بەبێ پرسی کە سوکاری

گۆرانىيىژو ھونەرمەندەكان كراون و ھىچ سوودىكى مادىيان لەو كۆكردنەو ھىيە نەبىنيو، ئەمەش تەواو پىچەوانەى ياسا كەيە .

***لايەتتىكى تىرىش ھەيە، زۆر جار لە گۆرانى و كارى ھونەرىدا مافى مۆزىككارە كە دەفەوتت بەوى زۆر جار ئەو گۆرانىيىژانە كە گۆرانىيەك تۆمار دەكەن گوڭگر تەنھا ناوى گۆرانىيىژ دەزانىت ئىدى ئەو لەشگرە مۆزىككارو تەكنىككارە كە رۆليان بىنيو لە بەرھەمھىنانى ئەم بەرھەمەدا ناسرئىن و ونن؟**

-كاتىك ئىمە دەلىين پىويستە ھاوولاتى سىدىي ئۆرجىنال بگرپت مەبەستەكەم ئەمەبوو، لە بەرگى سىدىيەكەدا ھەموو زانىارىيەكان نووسراون، كە كى شاعىرە؟ كى مۆسىقارە؟ كى ئاواز دانەرە؟ كى سۆلۆ ئىشەكە دەژەنىت؟ كاتىك لە ولاتىكى عەرەبىدا يان لە ئەوروپا سىدىيەك دەكرپت ھەموو ئەو زانىارىيانە نوسراو، بۆيە لەوى گوڭگرىك كە سىدىيەك دەكرپت يەكسەر دەزانىت ئەو بەرھەمە كى مۆسىقاي بۆ كىردوو، تەواوى زانىارىيەكانى بەرھەمھىنانى ئەو سىدىيە دەزانىت. نەك ۋەك لاي ئىمە خەلك ھەر ديارى قەرەداغى يان ئەيوب عەلى يان لەيلى

فەرىقى يان باخان.. ھتد دەناسىت و ئىدى نازانى كى كارەكانى تىرى بۆ كىردووہ .

لە ئەوروپا كە ئەلبومى ھونەرمەندىك دەكەوتتە بازارپەو دەلىين فلان ئاوازانەر يان فلان مۆسىقى ئەو كارەى كىردووہ، چونكە لە بنەپەتدا گۆرانى ھىنى ئاوازانەرە، گۆرانىيىژىش يەككە لە رەگەزە بەشداربووھەكان، دايكى كارى موزىكى ئاوازانەرە، لەبەر ئەوھى ئەو خاوەنى فكرەى ئەو گۆرانىيەيە، بەلام لىرە ئەم ھاوكىشەيە بەتەواوتى پىچەوانە بوو تەو، ئەو ياسايەى كە باسما كىرد بەشيوھەكى رىكوپىك و ياسايانە ھەولئى چارەسەر ئەم گرفتانەشى داو، دلئىام گەر جىبەجى بگرپت ھونەرمەندى كورد لىي سودمەند دەبىت.

***ئەو گۆرانانەى كە تۆ باسى دەكەيت لە بوارى خوتىدنداو دانانى وانەى كولتورو مۆزىك ھەست ناكەيت ئەو كارىكە ئىشكرىنىكى زۆرى دەوتت و قورسترە لە ياسايەكى ھونەرى، بەلكو ئەو ئىشكرىنىكى گشتگىرى دەوتت، دواترىش بە پالپشتىكرىنى لە لايەن حكومەتەو ئەوسا دەبىتە ئەمرى واقع؟**

-ئەوھى تۆ دەيلىت زۆر راستە، بەلام خۆ ناشبىت ئىمە بوەستىن، پىويستە من، تۆ، حكومەت، پەرورەدە، ھەمووى پىكەوھ ئىش بكەين، ئەوسا ئەمە دەبىتە ياسا و نەرىت، خۆ لە خۆپاوى بى ئىشكرىن ھەروا گۆرانكارى ناكىت، ھەر واش بوو ھەموو پرۆژەيەك پىويستى بە ماندوو بوونى زۆر ھەيە، تۆ راستت وت منىش لەگەلتام ئەم كارە زۆر پەيوەندى بە ۋەزارەتى پەرورەدە و حكومەتەو

ئەو چالاكىي خۆمە ۋەك مۇزىككارىك دەبىت خەلكى ئەو بزانن، لە ھەمانكاتىشدا ھەندى كار ھەيە حكومت يان ئەنجومەنى ۋەزىران يارمەتيان داۋە تا بەرھەمھاتوۋە، جگە لەمەش حكومت خەرىكى دروستكردى سىنەمايە لە ھەموو شارەكانى كوردستاندا، ۋەك كەرتى تايبەت ۋا سىنەماي ھەولېرو دەۋك لە دروستكردىندا، سلىمانى ھەول ھەيە، لە رانىە ۋ ھەلەجە ۋ شارۆچكەكانى تىرىش قسەكردى ھەيە لەگەل خاۋەن كارو دەولەمەندەكان بۆ دروستكردى ھۆل ۋ شوپىنى سىنەما، لە ھەولېر دروستكردى گەلەرىيەك لە قۇناغى تەۋابووندايە كە دەبىتە مالىك ۋ بازارېك بۆ شىۋەكارانى كوردستان، جگە لە چەند لايەنى ھونەرى تىرىش من ۋەك راۋىژكار ھەولې ئىشكردىم داۋە بۆيان، بەلام دەبىت ئەۋەش بزانرېت كە من كارى مۇزىكى بۆ گۇرانىيېژىك دەكەم زۆر جىاۋازە لەكارى خۆم ۋەك راۋىژكارىكى سەرۆكى حكومت..

***باشە تۆ لە مامەلەكردنت لە تەك چىنى ھونەرمەندانداۋ پاشتر ۋەك كۆتساكتى نىۋان حكومت ۋ ھونەرمەندان ھەست بەۋە ناكەيت زۆر توشى گرفت بىست ۋ زۆر جارىش توشى ھەندى شەرى ناشەرىفانە بىت؟**

—با، بەپاستى توشى ئەۋ شەپانەش بووم، بەلام ھەرگىز گوپم بەۋ گرفتانە نەداۋە، من بەردەوام ئامانچ ۋ ئاۋاتىكم ھەبوۋە كە پىۋىستە كار بۆ ھونەرىكى پروفىشنالى كوردى بكەم، تۆ دەتەۋىت لەم واقىعەداۋ لەبەردەم بەدەستەينانى ئەم ئامانچە گەۋرەيەدا بىت ۋ لەم نپۆەندەي خۆشماندا كە من ۋ تۆ دەزانىن چۆنە، كارىكەين ۋ توشى گرفت نەبىت، بەخا دەبىن ۋ بووشم،

ھەيە، ئەوان دەتوانن ئەۋ گۇرانكارىيە بكەنە برىار، ھەرۋەك بۆ نمونە پەيمانگەي ھونەرجوانەكان ھەيە، كە سەربە ۋەزارەتى پەرۋەردەيە، لە ھەمانكاتىشدا ئەم پەيمانگەيە تايبەتمەندە لە روۋى كارو پىرۇگرام ۋ وانە ۋ تەنەۋە، بۆيە دەكرىت لە ئاستى سەرەتايى ۋ ناۋەندىشدا ئەۋ تايبەتمەندىيە لەبەرچاۋ بگىرېت بۆ وانەي كولتور ۋ مۇزىك، بەلام بەداخەۋە پەيمانگەي ھونەرجوانەكان گرفتى ئىدارىيان زۆرە، جگە لە گرفتى پەرۋەردەيى، بۆ نمونە من ئاگادارم زۆرىك لە قوتابىانى پەيمانگەي ھونەرجوانەكان سكالايان ھەيە لە وانەي عەرەبى، چونكە قەۋاعىدو ئەدەبىكى ۋ شكىان ھەيە، پىم ۋ ابىت بەدەر لەۋ گۇرانكارىيانە پىۋىستە ۋەزارەت گۇران لەم پىرۇگرامەشدا بكات، بۆ ئەم مەبەستە من خۆم لەگەل ۋەزارەتى پەرۋەردە قسەم كردوۋە، پىشنىارى ئەۋە ھەيە ئەۋ عەرەبىيە ۋ شكە بكرىتە وانەي فېرېۋونى زمانى عەرەبى، يان مېژۋوى زمان ۋ پىكھاتەي زمان.

***بەدەر لە تەۋەرى ياساى مافى ھونەرمەندان، تۆ ۋەك راۋىژكارىك زۆر جار رەخنى ئەۋەت لىدەگىرېت، ھىندەي كار بۆ مۇزىكىيەكان دەكەيت كەمتر بۆ شىۋەكارو شانۇكاران، لەكاتىكدا تۆ راۋىژكارى سەرۆكى حكومتى بۆ كاروبارى ھونەرى نەك تەنھا مۇزىكى؟**

—رەنگە ئەۋكەسانە ۋا بزانن كە من تەنھا كارى مۇزىكى دەكەم بۆ مۇزىككارەكان، ئەۋە باش لە كارەكە نەگەيشتىن، يان بە وردى ئاگادار نەبن، چونكە من زۆرىك لەۋ ئىشانەي دەيكەم چالاكىي ھونەرىي تايبەتى خۆمە من كە كارى مۇزىكى بۆ سىيدى گۇرانىيېژىك دەكەم، ئەۋە ھىچ پەيوەندى نىيە بە سەرۆكى حكومتەۋە،

بەلام من بۇ خۆم گویم بەوانە نەداووە بەردەوامم
لە ئیشکردنی خۆم تا ئەوکاتەى ئامانجەکانم
بەدیدیت، کە گەیاندىنى هونەرى کوردییه بە
قۇناغیكى بالاو پروفیشنال.

***ئەى هەست ناکەیت لە ئیوھندی هونەریی
کوردیدا پاشاگەردانییه کی زۆر هەیه و پەنگە
توانای تۆش دیاریگراو بیّت و نەتوانیت چارەسەر بۆ
ئەو پاشاگەردانییه بدۆزیتەو؟**

***بەدنیاییه وە وایە، من هەرگیز ناتوانم
هەموو ئەو پاشاگەردانییه چارەسەر بکەم،
نەمووتووە دەتوانم هەموو کیشەى هونەرى و
هونەرمەندان چارەسەر بکەم، بەلام بەپىی
توانای خۆم هەولمداووە زۆر هونەرمەندی
کوردیش شایەتى ئەو راستیەن، بۆ نمونە دوو
برادەر لە سلیمانیه وە کە شیوہکارن هاتنە لای
من ووتیان ئیمە بۆ سەرفەرکردن دەچینە
دەرەوہى ولات، بەلام ناوی ئیمەیان دەرھیناوە،
منیش وە کە کارەکەم لە کیشەکیان تەداخولم
کرد، لەگەل وەزارەتى رۆشنییری و شوینە
پەيوەنددارەکان، دواجار کیشەکەمان
چارەسەرکردو ئیستا ئەو دوو هونەرمەندە
چوونەتە دەرەوہ بۆ خویندەنەکیان، ئى باشە خۆ
ئەوان مۆزىكى نەبوون، بەلکو شیوہکاربوون،
کەواتە من هەموو هونەرمەندیک بەیەک چاو
سەیردەکەم بەجیاوازیی کارەکەى مۆزىكى یان
شانتۆ یان شیوہکار، بەلام لە هەموو شوینیک
هونەرمەندی جدى لە هونەرمەندی ناچدى
جیادەکریتەو.**

ئەمە جگە لەوہى من لە رینگەى خۆمەوہ وەک
راویژکار لە سەردانم بۆ هەنگاریا و قسەکردن
لەگەل وەزیری دەرەوہ و چەندین بەرپرسی ئەو
ولتە توانیم دوو زەمالە وەرێگرم، یەکیکیان بۆ

سینەما ئەویتریان بۆ شیوہکارە و هیچیشیان
مۆزىک نەبووت، کەواتە هەموو ئەو دەنگۆیانەى
باسی ئەوہ دەکەن کە من تەنھا بۆ مۆزىکیەکان
ئیش دەکەم راست نییە و ئیستا ئەو دوو بەرپزە
سەفەریان کردووەو لە هەنگاریاش دەخوینن.

***بەدەر لە راویژکاری سەرۆکی حکومەت،
بەدەر لە کاروباری مۆزىک، ماوہیەکی زۆریش وەک
رۆژنامەنووسی هونەرى لە ئەوروپا کارت کردووە،
ئایا کاری رۆژنامەنووسی داینەپریت لە کارەکەى
خۆت؟**

— کاری رۆژنامەنووسی کە لە ئەوروپا ئەنجام
دەدا، هۆی سەرەکیی بەدەر لەو حەزەى کە خۆم
هەمبەو بۆ ئەو بوارە، جگە لەوہش من وەک
نزیکیەک لەگەل ئەو هونەرمەندانەى ئەوروپا،
بەتایبەتى نزیکی لە رووی کاری هونەرى، بۆیە
زۆر جار کارو چالاکیمان هەبووە، لەبەر بیکەسى
من چوومە ژیر ئەو بارەش، بەتایبەتى بۆ دیدارو
چاوپیکەوتنەکان لەگەل ئەو هونەرمەندانە خۆم
پىی هەلەستام و بلالوم دەکردووە لە پۆژنامە و
سایتەکاندا، ئیستاش ئەو دیدارە هونەرییانە
سەرقالی کۆکردنەوہ یانم لە داھاتوویەکی نزیکدا
کۆیان دەکەمەوہ و وەک کتیبیکى سەرەخۆ
بلاویان دەکەمەوہ، کتیبەکەشم ناو ناوہ
(پەمەى).

***یەکیکی تر لەو رەخانەى کە لە تۆ دەگیریت
ئەوہ بە کە گرنگیت بە کەسانیکى دیار داوہ و
ئیشت بۆ گۆمەلێک کەس کردووە لە رووی
مۆزىکیەوہ، ئەو کەسانە گۆرانیبیژى دیارو
بەناوبانگن، هۆکاری ئەمە چییە؟**

— ئەمە زۆر راستە، کارکردنى من وەک
مۆزىکیەکە لەگەل گۆرانیبیژە دیارو
بەناوبانگەکان بوو، هەندى جار ئەو کەسانە

هەستیان کردووە توانای خۆیان زیاترە لەو ئیشانەى کە پیشتر بۆیانکراوە، بۆیە مافی خۆشیانە بگەرین بەدوای باشترا، بەلام بەپێچەوانەى ئەمەشەووە من لەگەڵ ئەوێ ئیشم بۆ ئەو کەسە ناودارانە کردوو، لە هەمانکاتیشدا دەستی هەندى گەنجم گرتوو، کە لەسەرەتای کارکردنى هونەریدان، لەوانە هەیانە من ئیشم بۆ کردوو بوو بە یەكێک لە گۆرانیییژە زۆر ناودارەکانى کوردستان، لەکاتێکدا پیشتر هەر گۆرانیشى نەوتوو، وەك دلتیا رەزازی، کچیکى تر کە لە سەرەتادایە نە کەس ناوی بیستوو و نە کەس دەیناسیت ناوی (باخان)ە، بەدلتیایەو دەلیم ئەم کچە یەكێک دەبیت لەو کەسانەى کە داها توویەکی زۆر گەشى دەبیت لە هونەرى کوردیدا، کەسێک دەبیت لە میژووی کورددا ناوی وەك پیشەنگ تۆمار دەکریت.

لەگەڵ ئەو هەشدا ئیستا بەتەواوەتى لە کرۆکی پرسیارەکەت گەیشتم کە بەلى ناتوانم کارێکی خۆم کە زۆرم خۆش دەوێت بیدەم بە هەموو کەسێک بە ئارەزووی خۆی بیلێت، من پرسیار لە تۆ دەکەم، تۆ دەقیکی شانۆیی بنووسیت ئەیدەیت بە هەموو دەرھینەرێک ئیشی تیدا بکات؟ یان هەول ئەدەیت بیدەیت بە دەرھینەرێک بە جوانترین شیوێ ئیشی تیدا بکات؟ من بۆ هەموو کارێکی خۆم لە سەرەتاوە تا دوا چرکەى تەواوبوونی خۆم بەسەرێوە نەبم ناتوانم، چونکە کاری هونەرى پەرە لە گۆرپان و بەرزونزى، تەنانەت گەر لە دەرەو هەش تۆمار بکریت دەبیت خۆم بەسەرێوەبم، ئەوسا دلتیادەبم و رینگە دەدەم بۆ بکریتەو.

***زۆر بەى کارە کانت دەبەیتە ستۆدیۆکانى دەرەو، بەتایبەتى ئەوروپا، بىرت لەو**

نەکردوو ئەو خۆت ستۆدیۆیەکی تايبەت هەبیت، لەکاتێکدا دەنگۆی ئەو هەیه، کە تۆ بەتەمای ستۆدیۆیەکی زۆر گەورەیت لە شارى هەولێردا دایمەزێنیت؟

– نەخێر من بەتەمای ئەو نەیم، چونکە بەهۆى سەرقالی و جەنجالیی کارى مۆزىکی خۆم و کارى ئىدارى کاتم نامینیتەو بە ئەوێ بەرپۆه بەرى ستۆدیۆیە کیش بى، وەك وتم من تەنها پەيوەندىم لەگەڵ هونەرمەندانى کوردستان نییە، بەلکۆ لەگەڵ کۆمەلێک هونەرمەندى عەرەب و ئەوروپیش هەمە، جا چۆن کاتم دەمینیتەو بە بەرپۆه بەرى ستۆدیۆ کۆمپانیا.

***یەكێک لە گرتەکانى گۆرانى و مۆزىکی كوردى ئىشکردنە لە بازنیەکی بەرتەسکدا بەتایبەتى لەسەر ئاستى زمان، تۆ هیچ هەولێکت هەیه بۆ تێپەراندنى ئەم گرتە؟**

– بەلى، هەولێکم هەیه، سەرەتاش لە زمانى عەرەبىیەو دەستم پیکردوو، کە گۆرانىیەکی لەیلاى فەرىقى و گۆرانىیىژى ناودارى عەرەبى (عەلى حەجار) بەیەكەو دەیلین، سەرەتا لەیلا بە کوردى و عەلى حەجار بە عەرەبى، پاشتر لەیلا دەیکات بە عەرەبى و عەلى حەجار بە دەیکات بە کوردى، ئەم هەولە پىم وابیت هەولێکە بۆ ئەوێ گویگرى عەرەبى گوى لە گۆرانى و مۆزىکی کوردى بگرن، لەکاتێکدا ئیمە وەك کورد نزیکتىن گویگر لیمانەو عەرەبن، کە کارەکەش بەشیوێیەکی زۆر پروفیـشنالانە کراو و بەکوالیتىکی زۆر بەرز کراو.

***بۆ لە عەرەبىیەو دەست پیکرد؟**

– هۆکار زۆر، لەوانە ناساندنى زمانى کوردى لە رینگەى هونەرەو، کە زۆر بە ئاسانى دەتوانریت تەواوی میلیلەتى عەرەب گویبىستى

زیندووہ کانی دنیا گۆرانی بلین؟

— به پروای من ته نهئا ئه وه گرننگ نییه
گۆرانی بیژیکی کورد به ئینگلیزی یان عهره بی یان
هر زمانیکی تر گۆرانی بلیت، به لکو ئه وه لای
من گرننگه که کۆمپانیایه کی وه به رهینی هونه ری
له گه ل هونه رهنه ندی کورددا به شداریت،
کۆمپانیایه کی وه به رهین بیت ریکلام بۆ کاری
هونه رهنه ندی کورد بکات، پیویسته ته له فزیۆن و
ناوه نده ریکلامیه کانی دنیا له بواری موزیک و
گۆرانی به ره می گۆرانی بیژی کورد په سه نده
بکه ن، ئه وسه ده توانین بلیین هونه رهنه نده
گۆرانی بیژی کورد ئیشی جدی کردوو، ئه گه ر
مه به سه ته نهئا زمان بیت من ده توانم له
ماوه یه کی زۆر که مده به هه موو زمانه کان گۆرانی
دابنیم، ئایا ئه مه به ته نهئا به سه بۆ ئه وه ی
گۆرانی ئیمه پیشکه ویت؟ به لام کی لییده دات؟
چ که نالیک له ته له فزیۆنه که یه وه نمایشی ده کات؟
مه گه ر به سه ته نهئا که ناله کانی خۆمان، گه ر نا

زمانی کوردی بیت، بیگومان که له پیکه ی
میدیا کانه وه په خش ده بیت، ئه مه ده سته و تیکی
سیاسی گه وره یه بۆ ئیمه ی کورد، هه روه ها
ده سه و تیکی کولتوری و هونه ریشه بۆ میله ته ی
کورد به تاییه ته ی که ئیمه کیشه ی گه وره مان
هه بووه له گه ل ولاتانی عهره بی، پاشان هونه ر
پیکه و تی خۆی هه یه، بۆ هه ر کاریک کاتی گونجاو
و کاتی هونه ریی خۆی هه یه، واش پیکه و ت ئه م
کاره مان به زمانی عهره بی و کوردی بیت، به ده ر
له مانه ش ئیمه له گه ل عه ره بده له ولاتیکدا ده ژین
که عیراقه و جگه له وه ش له پرووی کوالیت
پیکه اته وه نزیکه ی هه یه له فره هه نگو
کولتورمانه وه، هه روه ک چۆن جیاوازیه مان
هه یه، به لام زۆر پیویسته له م قۆناغه دا گو یگری
عه ره بی گو ی له موزیک و گۆرانی کوردی بگریت.

* زمان ره گه زیکی گرننگه بۆ گۆرانی، تو بیت
وانیه ئه مرۆ بۆ گۆرانی بیژی کورد به تاییه ته ی ئه وانیه
له ئه وروپا ده ژین زۆر پیویسته به زمانه

زۆرىيە گۇرانبىيىژانمان لە ئوروپا دەتوانن بە زمانى ئەو ولاتە ئوروپىيانەى تىيدا دەژين گۇرانى بلين، بەلام پىويستە پيش ئەمە ئيمە مۇزىككارى بەناوبانگ، ئاوازدا نەرى جيهانى و ناوندو كۇمپانىيەى جيهانى پشتگيريمان بكات ئەوسا كارەكەمان سەرکەوتو دەبىت، كە من كارم لە ولاتى عەرەبى كردوو خەلاتى باشترين بەرەم لەسەر ساحەى ولاتانى عەرەبى وەرگرتوو، پىويستە بەم هەناسەيەو بەو رۇحىيەتە كار بکەيت، ئەوسا گۇرانى و هونەرى كوردى بەرەويپشەو دەچىت و سنورە ديارىكراو هەکان دەبرىت، من كارم بۆ زۆر گۇرانبىيىژى عەرەبى زۆر ناودار كردوو لەوانە (هانى شاکر، عەلى حەجار) جگە لە كۆمەلەىك گۇرانبىيىژى لوى عەرەبىش كە ناوبانگى زۆريان هەيە.

ليرەو لەوىو بەتايبەتى لە رۆژنامەکانى خۇمان هەندى كەسى نەشارەزا رەخنەى ئەو هەيان گرتوو كە گوايە من چووم ئيشم بۆ عەرەب كردوو، پيم وابيت ئەمە ديدكى زۆر هەلەيە بۆ هونەر، بەلام لای من ئەو گرنگترە سیدیيەكى گۇرانبىيىژى عەرەبى ناوى دانەرىكى مۇزىكى كوردى لە سەر بىت، باشە بۆ ئەمەيان نابىت و ئەو هەى تریان دەبىت؟! .

لەهەمانكاتيشدا من ئيش دەكەم و گوينادەم بەم قسانە .

لە تەلەفزیونی (L.B.C) بەرنامەى شاجوانى جيهانىان هەيە، مۇسیقا تەسويىيەكەى من كردوو، يەكەمىن كوردم خەلاتى بروانامەو خەلاتى يەكەمى (دار الاوبىرا)م لە فيستيفالەىكى نيونەتەو هەيە لە قاھيرە وەرگرتوو. جگە لەمە سرودى (كوردستان) كە من ئاوازم بۆ داناو دوو خەلاتى جيهانىي وەرگرتوو، يەكەمیان خەلاتى (پياوى ئازا) لە هەنگاريا كە خەلاتەكە لەلایەن وەزیری رۆشنیرى ئەو ولاتەو پيمدرا.

***ئەى بىرت لەو نەكردوو تەو بۆ ئەو گۇرانبىيىژە عەرەبانە ئيش بکەيت كە لە ناو گوئگرى كورددا جەماوەرىكى زۆريان هەيە، بۆ نموونە كازم ساھر، هەيسەم يوسف..هتد.**

دووهميشيان لە فيستيفالەى (دار الاوبىرا) لە قاھيرە بە باشترين ئاوازی فيستيفالەكە هەلبژيردرا، جگە لەمەش هەر لە سەر سرودى (كوردستان) لە فيستيفالەىكىدا سى ئاوازدا نە بەباشترين ئاوازدا نەرى جيهان هەلبژيرا يەكەك لەو سى كەسە من بووم و شەهادەكەشم ماو.

ئيش نەكردم بۆ كازم ساھر بۆ دوو پوو دەگەرپتەو، يەكەمیان ئەو هەيە كازم خۆى ئاوازدا نەرە، دووهمیان وەرە وەرەكى سياسى و پرسىارى سياسى لەسەر كازم ساھر هەيە، من بۆ خۆم حەز ناکەم بچمە ناو ئەو گەمەيەو.

بەلام حەزىش ناکەم هەموو شتەك بۆ رۆژنامەکان بەيان كەم، بەپاستى هۆكەى ئەو هەيە حەز ناکەم بيمە پالەوانى رۆژنامەکان و هەندى كەس بەو رەنگە نيگەرەن بىت و بمانخاتە ناو شەرىكەو كە خۇمان نەمانەو ویت بیکەين.

جگە لەو هەى من بۆ ئەو كەسانەى كە لە عەرەبدا ئيشم كردوو هيجيان لە كازم كەمتر نين، بگرە سەدان جار لەو هونەرەندترن، جۆرچ يوسف چەندین پلە لە كازم هونەرەندتر و بەناوبانگترە.

لەو ئيشە زۆرانەى كە كردووم بۆ گۇرانبىيىژانى عەرەب، بەداخەو دەلیم زۆر جار

***بەلام تۆ لە ماوهی رابردوودا زۆرتەین شتت لەسەر نووسرا، کاتێک لەگەڵ شێرکۆ بیکەس هەوڵی گۆڕینی (ئەي ره قيب) تان دا؟**

-ئێمە هەوڵی گۆڕینی ئەي رەقیمان نەداوه، من و کاک شێرکۆ بیکەس کارێکی هونەریمان کرد بۆ دروستکردنی سرودێکی تایبەت بە کوردستان، کە شیعری کوردستان بوو لەلایەن مامۆستا شێرکۆ بیکەسە و نووسراوە و من ئاوازم بۆ داناوه. من شیعریکم بەدل نەبێت هەرگیز ئاوازی بۆ داناينم، بۆیە ئەو شیعەرەي کاک شێرکۆ بیکەس بەبروای من شیعریکی زۆر مۆزیکي و جوانە، (شێرکۆ بیکەس) یش بەبروای من یەکیکە لە شاعیرە هەرە گەرەکانی کورد، کە پێویستە شانازی پێوه بکەیت، من بۆ خۆم شیعەرەکانی ئەوم خویندووه و تەو بۆ کەسانی ئەلمانی سەرسام بوون، لەکاتیکیدا بە وەرگێڕانیکی لاوازیش، ریزم بۆ هەموو شاعیرانی تری کورد کە حورمەتیان لای من هەیه، بەلام پێم وایە شێرکۆ بیکەس ناوبانگی نەک لە کورددا بەلکو ئیستا بووه تە شاعیرێکی جیهانی، سەبارەت بەو شەرەش کە

لەسەر روپەری رۆژنامەکان بەر پاکرا، هەندیکیان هەستی نیشتمانپەرۆهري بوون، هەندیکي تریشیان ماستاوەکردن بوون، بۆیە بەبروای من نەک ئەوانە، سەدانی تریش نوسینی رەقتیش بنوسن ناتوانن هیندەي پوشییک لە گەرەبی شیعەرەکانی شێرکۆ بیکەس کە م بەکەنەوه، ئەمەیه وەلامی من، جگە لەوێش من هەرگیز ناچمە ئەو مەیدانەوه کە بزائم شەرێک دەکەم هیچ ئامانجێکی نییه !

***دوا شت کە ماییت یاییت؟**

-زۆر سوپاس، من لەم دیدارە زۆر رازی بووم، لەبەر ئەوهی لە ماوهیهکی کەمدا زۆرتەین تەو و رو بابەتمان پیکەوه خستە بەر دیالۆگ، بەتایبەتیش هەندێ شت کە رەنگە لای تۆ نادیار بوویت، بەلام ئەم دیدارەدا روون و ئاشکرا بوویت، هەندێ پرسیاریش تۆ وروژاندت کە رەنگە تا ئیستا گفتوگۆم لەسەر نەکردیبت و ئەو پرسیارەشم بەو شیوهیه لی نەکرابیت، بۆیە گفتوگۆیهکی تازه و گەرم بوو.